

1 2015
336 10

Е. Ә. Байдәулет

ЭТИКАЛЫҚ
(ИСЛАМ)
ҚАРЖЫЛАНДЫРУ
НЕГІЗДЕРІ

А 2015/336 к

Е.Ә. Байдәулет

**ЭТИКАЛЫҚ (ИСЛАМ)
ҚАРЖЫЛАНДЫРУ
НЕГІЗДЕРІ**

Оқу кұралы

Екібастұз, 2014

Мазмұны

Алғы сөз	7
Кіріспе	10
Кіріспе мәтін	12
Қысқартулар тізімі	15
1-БӨЛІМ. ЭТИКАЛЫҚ (ИСЛАМДЫҚ) ҚАРАЖАТ ИНДУСТРИЯСЫНЫҢ МАҢЫЗЫ МЕН МЕХАНИЗМДЕРІ	16
1-тарау. Этикалық қаржыландыру негіздері	16
1.1 Этикалық (исламдық) қаражатқа кіріспе	16
1.2 Этикалық қаражаттың негізгі қағидалары	18
1.3 Этикалық (исламдық) және дәстүрлі қаржыландыру арасындағы айырмашылықтар	26
1.4 Исламдық қаражаттың даму тарихы	29
2-тарау. Этикалық (исламдық) қаражат аспаптары	37
2.1 Аспаптардың мазмұны және жіктеу	37
2.2 Пайда мен зиянды бөлумен келісімдер	40
2.3 Борыштық қаржыландыру аспаптары	50
2.4 Сақтандыру	69
3-тарау. Балама қаражат институттары	76
3.1 Банктер	76
3.2. Сақтандыру компаниялары	83
3.3 Инвестициялық қорлар	88
2 БӨЛІМ. СЕКТОРДЫҢ РЕТТЕУШІ ОРТАСЫ	96
4-тарау. Салық салу	96
4.1 Шарифатпен белгіленген салықтардың ұғымы және түрлері	96
4.2 ИЫҰ мүше елдердегі салық салу тәжірибесі	100
4.3 Батыс елдеріндегі балама (исламдық) қаражат бойынша салық салу тәжірибесі	103
4.4 Қазақстан Республикасында және ТМД-да этикалық (исламдық) қаражат бойынша салық салу мәселелері	107
4.5 Этикалық қаражат аспаптарының салық салу халықаралық аспектілері	114
5-тарау. Этикалық (исламдық) қаражат тәуекелі	119
5.1 Белгісіздік ұғымы	119

5.2 Тәуекелді табу	121
5.3 Тәуекелді басқару әдістері	131
6-тарау. Индустрияны реттеу және салалық институттардың қызметін қадағалау	141
6.1 Қаржы институттарын реттеудің және қадағалаудың жаһандық жүйесі	141
6.2 Индустрияны реттеудің объективтік алғы шарттары	143
6.3 Кейбір ИЫҰ мүше елдердегі ислам банктерінің қызметін қадағалау	145
6.4 Халықаралық инфрақұрылымдық ұйымдар	148
3 БӨЛІМ. ШЕТЕЛДЕГІ БАЛАМА (ИСЛАМДЫҚ) ҚАРЖЫЛАР	163
7 тарау. Индустрияның дамуы: халықаралық тәжірибе	163
7.1 Балама қаражат қызметі индустриясына шолу	163
7.2 Индустрия сегменттерінің дамуы	165
7.3 Даму проблемалары мен перспективалары	188
8 тарау. ИДБ тобы	197
8.1 Ислам даму банкі	197
8.2 Жеке секторды дамыту жөніндегі исламдық корпорация	205
8.3 Инвестицияларды және экспорттық кредиттеуді сақтандыру жөніндегі исламдық корпорация	210
8.4 Исламдық сауда-қаражат корпорациясы	217
8.5 Зерттеулер мен оқыту исламдық институты	218
9-тарау. АҚШ-тағы балама қаражат	221
9.1 Салалық реттеу	221
9.2 Ипотекалық қаржыландыру нарығы	224
9.3 АҚШ индустриясының дамуы: проблемалар мен қойылатын талаптар	232
10-тарау. Ұлыбританиядағы балама қаражат	236
10.1 Салалық реттеу	236
10.2 Қаражат институттары қызметінің бағыттары	242
4 БӨЛІМ. ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ЭТИКАЛЫҚ (ИСЛАМДЫҚ) ҚАРЖЫЛАНДЫРУ	251
11-тарау. Елімізде 2014 жылға дейін этикалық (исламдық) қаржыландыруды дамыту	251
11.1 Дамудың бастапқы кезеңі	251

11.2 Ағымдағы заңнама	261
11.3 Секторды 2014 жылға дамуы	269
11.4 Қазақстанда Ислам даму банкі тобының қызметі	281
12-тарау. Салалық даму проблемалары мен перспективалары	288
12.1 Қаржы ресурстарын тарту	288
12.2 Тәжірибеде қаржы аспаптарын пайдалану	293
12.3 Этикалық (исламдық) қаражат инфрақұрылымын дамыту	297
Глоссарий	300
А қосымшасы	308
Авторлар туралы мәліметтер	311